

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 25.

Vydána dne 31. srpna 1945.

O B S A H:

(52. a 53.) 52. Dekret presidenta republiky o zájímavém vedení státního hospodářství. — 53. Dekret presidenta republiky o odčinění křivd československým veřejným zaměstnancům.

52.

Dekret presidenta republiky

ze dne 14. srpna 1945

o zájímavém vedení státního hospodářství.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovuji.

§ 1.

V přechodném období do vyhlášení státního rozpočtu, schváleného zákonodárným sborem, nejdéle do 31. prosince 1945, buďtež hrazeny jen takové výdaje, kterých nutně vyžadují státní správa a státní hospodářství v mimořádných poměrech.

§ 2.

Ministr financí se zmocňuje,

a) aby úvěrovými operacemi opatroval úhradu pro státní výdaje, neuhrazené státními příjmy,

b) aby k hrazení přechodných schodků, vyplývajících z časové neshody mezi příjmy a výdaji, opatroval peněžité prostředky přechodnými úvěry.

§ 3.

Ústřední úřady hospodařící výdaji a příjmy, jakož i státní podniky a fondy jsou povinny zaslati ministerstvu financí vždy do 20. dne běžného měsíce výkazy peněžních výdajů a příjmů, očekávaných v příštím kalendářním měsíci. O těchto výdajích rozhoduje vláda. Za úřady a podniky na Slovensku zasílá tyto měsíční výkazy peněžních výdajů a příjmů Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre financie.

§ 4.

(1) Ministr financí se zmocňuje, aby poskytoval nebo zárukou státu zajišťoval úvěr podnikům, důležitým pro hospodářskou rekonstrukci a pro zásobování lidu, pokud si tyto podniky nemohou opatřit dostatečných prostředků z jiných pramenů. Záruky za dlužníky na Slovensku přejímá povereník Slovenskej národnej rady pre financie podle jednotných celostátních podmínek.

(2) Záruční listiny a záruční doložky, vydané na základě zmocnění v předchozím odstavci uvedených, jsou osvobozeny od poplatků.

§ 5.

(1) Daně, dávky a poplatky včetně nedoplatků, jakož i jiné státní příjmy jest předpisovat a vybírat podle československých právních předpisů, platných dne 29. září 1938. Do 31. prosince 1945 budou se však tyto platební povinnosti předpisovat a vybírat podle předpisu dosud užívaných v jednotlivých územích Československé republiky, pokud se tyto předpisy nepříčí svým obsahem znění nebo demokratickým zásadám československé ústavy (ústavní listiny, jejich součástí a zákonů jí měnících nebo doplňujících, vydaných do 29. září 1938) Předchozí ustanovení tohoto odstavce platí jen, pokud nedojde pro jednotlivá území k odchýlné úpravě.

(2) Doba nesvoloby (ode dne 30. září 1938 do dne, který bude určen vládním nařízením) se nezapočítává do promlčecích lhůt, stanovených platnými předpisy pro právo státu vyměřovat a vymáhat daně, dávky, poplatky a jiné státní příjmy

§ 6.

(1) Úroková služba československého státního dluhu budiž obstarávána podle dosavad-

ních předpisů. To platí až na další i o dlužích, sjednaných držiteli výkonné moci v době nesvobody na území Československé republiky; při tom budtež vyrovnány i úrokové zadrželosti, vzniklé dosavadním odkladem úrokové služby.

(2) Umořování dluhů uvedených v předcházejícím odstavci se až na další odkládá, pokud ministr financí, po případě, pokud se týká Slovenska, na návrh povereníka SNR pre financie nestanoví jinak.

§ 73

Tento dekret nabývá účinnosti dnem 30. května 1945; provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

David v. r.,	Kopecký v. r.
Gottwald v. r.	Laušman v. r.
Široký v. r.	Đuriš v. r.
Dr. Šrámek v. r.	Dr. Pietor v. r.
Ursíný v. r.	gen. Hasal v. r.
Masaryk v. r.	Hála v. r.
gen. Svoboda v. r.	Dr. Šoltész v. r.
Dr. Ripka v. r.	Dr. Procházka v. r.
Nosek v. r.	Majer v. r.
Dr. Šrobár v. r.	Dr. Clementis v. r.
Dr. Nejedlý v. r.	gen. Dr. Ferjenčík v. r.
Dr. Stránský v. r.	Lichner v. r.

53.

Dekret presidenta republiky ze dne 17. srpna 1945

o odčinění křivd československým veřejným zaměstnancům.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

§ 1.

Veřejným zaměstnancům, kteří v době nesvobody byli poškozeni na svých právech a nárocích ze služebního (pensijního) poměru pro politické chování své nebo jiných osob nebo pro osobní vlastnosti své nebo jiných osob nebo v souvislosti s politickými poměry, které

nastaly za doby nesvobody, se poskytne odškodnění podle tohoto dekretu s účinností ode dne, kdy došlo ke škodě.

§ 2.

(1) Vyslovil-li soud nebo úřad nicotnost trestního rozsudku nebo nálezu nebo zrušil-li je podle čl. 9 a 10 ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944 o obnovení právního pořádku, nebo byla-li rozhodnutí soudní nebo veřejné správy zrušena podle čl. 6 tohoto dekretu, má takový výrok, pokud jde o práva a nároky ze služebního (pensijního) poměru, účinky v tomto dekretu stanovené.

(2) O odčinění křivd podle tohoto dekretu může být rozhodnuto i před zahájením (skončením) řízení podle čl. 6, 9 a 10 uvedeného ústavního dekretu, je-li již předem bezpečně prokázáno, že jsou splněny veškeré v § 1 pro odčinění křivd předepsané předpoklady.

(3) Jestliže podle výsledků řízení podle čl. 6, 9 a 10 uvedeného ústavního dekretu podmínky pro odčinění křivd podle tohoto dekretu nejsou splněny, pozbude rozhodnutí o odčinění křivd platnosti.

(4) Změní-li soud nebo úřad rozsudek (náleze, rozhodnutí) podle čl. 6 a 9 uvedeného ústavního dekretu, poskytne se, jsou-li pro to u zaměstnance splněny všechny předpoklady stanovené tímto dekretem, přiměřené odškodnění podle tohoto dekretu tak, jako kdyby tento rozsudek (náleze, rozhodnutí) nebyl vydán za doby nesvobody.

§ 3.

(1) Veřejnými zaměstnanci ve smyslu tohoto dekretu se rozumějí:

1. zaměstnanci v činné službě

a) státu, svazků územní samosprávy, ostatních veřejnoprávních korporací a nadací;

b) ústavů, podniků, fondů a zařízení, jež náležejí subjektům uvedeným pod písm. a) nebo jsou jimi spravovány;

c) pro něž platí zákon ze dne 24. června 1926, č. 104 Sb. (učitelský zákon);

2. poživatelé odpočivných (zaopatřovacích) platů a čekatelného, kteří jsou v pensijním zaopatření státu a ostatních korporací a subjektů uvedených pod č. 1,

3. osoby, které nespádají pod č. 1 a 2 jen proto, že byly propuštěny ze služeb nebo vyloučeny z pensijního zaopatření zaměstnavatelů uvedených pod č. 1 bez jakýchkoliv ná-

roků na služební nebo odpočivné (zaopatřovací) platy nebo ze služeb vystoupily.

(2) Kde tento dekret užívá slova zaměstnanec (zaměstnanci), rozumějí se tím, pokud se z dekretu jinak nepodává, osoby podle odstavce 1 a pozůstalí po těchto osobách s nárokem na zaopatřovací platy. Při tom nerozhoduje, zda jde o služební (pracovní) poměr veřejnoprávní nebo soukromoprávní (smluvní).

§ 4.

(1) Politickým chováním ve smyslu § 1 jest rozuměti zejména veškeré počiny, jimiž zaměstnanec (jiná osoba) dal na jevo, že nesouhlasí s novým politickým uspořádáním, jestliže uprchl do ciziny, zdráhal se vykonati slib nebo uposlechnouti rozkazu k nastoupení služby mimo území býv. Protektorátu, nesložil vůbec nebo včas nebo s úspěchem zkoušku z německého jazyka, vyvíjel činnost označenou za nepřátelskou vůči Německu, příslušel k určité organizaci a byl za tuto nebo jinou politickou činnost disciplinárně nebo soudně potrestán, vzat do vazby nebo jinak zajištěn, nebo stíhán a pod.

(2) Zaměstnanci poškozenými pro osobní vlastnosti své neb jiných osob se rozumějí zaměstnanci židé nebo židovští míšenci nebo zaměstnanci žijící v manželství se židy nebo židovskými míšenci, zaměstnanci legionáři nebo příslušníci zednářských lóží a pod.

(3) V souvislosti s politickými poměry, které nastaly za doby nesvobody, byli poškozeni zaměstnanci, kteří byli stíháni z důvodů na jejich osobě (nebo jiných osobách) nezávistých, na př. v rámci odvetných nebo obdobných opatření, jako rukojmí, dále profesori vysokých škol a vysokoškolští asistenti po uzavření českých vysokých škol a pod.

§ 5.

Ke škodám ve smyslu § 1 náležejí:

a) uložení pořádkového peněžitého trestu (pokuty), vyslovení důtky (obdobného disciplinárního, kárného trestu),

b) vyloučení nebo odeprání postupu do vyšších stupňů služného (adjuta, denního platu, odměny a pod.),

c) zmenšení (snížení) služného (adjuta, denního platu, odměny a pod.), zkrácení, odeprání nebo zastavení výplaty služebního platu (platu jemu odpovídajícího),

d) odklad ustanovení čekatele v definitivním poměru, na něž je právní nárok, přerážení

zaměstnance na služební místo nižší služební třídy (nižší zaměstnanecké skupiny),

e) přeložení (trvalé odvelení) na jiné služební místo v téže nebo jiné politické obci nebo převedení do jiného oboru veřejné služby, v obou případech pak s případným přerážením zaměstnance do nižší platové stupnice (stupnice funkčního služného) nebo do nižšího stupně služného (platu jemu odpovídajícího) nebo s případným snížením příslušejícího služebního platu,

f) propuštění, ztráta úřadu v důsledku soudního trestního řízení, přeložení na dovolenou s čekatelným, předčasné přeložení do výslužby z moci úřední nebo sice na vlastní žádost, jestliže z okolností, za nichž byla podána, lze souditi, že zaměstnanec byl k podání žádosti z důvodů uvedených v § 4 přinucen nebo aniž dovršil věkovou hranici platnou pro přeložení do výslužby z moci úřední, ji podal jen za tím účelem, aby nebyl nucen sloužiti zájmům německých okupantů, dále přeložení do výslužby z trestu s případným snížením odpočivných platů,

g) odnětí nebo snížení odpočivných (zaopatřovacích) platů, zkrácení jejich výplaty nebo jejich ztráta v důsledku soudního trestního odsouzení,

h) neuznání doby ztrávené v československých legiích za služební dobu a její úplné nebo částečné vyloučení při výměře odpočivných (zaopatřovacích) platů,

ch) jiné než pod písm. a) až h) uvedené újmy, které postihly zaměstnance.

§ 6.

(1) K odčinění škod (§ 5) provedou se tato opatření:

1. V případě podle písm. a) se vrátí zaplacená peněžítá částka (pokuta). Zápis trestu se vymaže z osobního výkazu (obdobného úředního záznamu) jako nicotný. To platí i o jiných disciplinárních (kárných) trestech, jimiž byl zaměstnanec poškozen ve smyslu § 5.

2. V případě podle písm. b) se vyměří služné (adjutum, denní plat, odměna a pod.), pokud se týče odpočivné (zaopatřovací) platy tak, jako kdyby k vyloučení nebo odeprání platového postupu nebylo došlo.

3. V případě podle písm. c) určí se služné (adjutum, denní plat, odměna a pod.) znovu, pokud se týče vyměří se odpočivné (zaopatřovací) platy na podkladě nesnížené (nezkrá-

cené) pensijní základny. Zkrácené (odepřené, zastavené) služební platy (platy odpovídající) se doplátí.

4. V případě podle písm. d) ustanoví se zaměstnanec v definitivním poměru, přerazený zaměstnanec se zařadí, pokud se týče odpočívne (zaopatřovací) platy se vyměří tak, jako kdyby k těmto opatřením nebylo došlo.

5. V případě podle písm. e) nahradí se zaměstnanci výlohy spojené s přestěhováním a týž se přeloží zpět na původní nebo jiné rovnocenné služební místo. Zaměstnanec převedený do jiného oboru veřejné správy se převede zpět. O vojenských gázistech z povolání a déle sloužících platí ustanovení předchozích dvou vět jen, budou-li povoláni do vojenské činné služby. V ostatním platí obdobně ustanovení bodu č. 4.

6. V případech podle písm. f) :

A. Zaměstnanec se přihlásí k nastoupení činné služby:

Je-li způsobilým ke službě zaměstnanec, který

aa) nedovršíl do dvou měsíců po vyhlášení dekretu věkovou hranici platnou pro přeložení do výslužby bez průkazu nezpůsobilosti (po případě 60. rok věku, není-li účasten veřejného pensijního zaopatření),

bb) dovršíl sice v uvedené době zmíněnou věkovou hranici, avšak nedosáhl ještě zákonného nároku na plné výslužné,

posuzuje se, pokud jde o jeho služební (pracovní) poměr a přísluší mu služební plat (plat jemu odpovídající) tak, jako kdyby k opatřením uvedeným pod písm. f) nebylo došlo.

B. Zaměstnanec se nepřihlásí k nastoupení činné služby.

Nepřihlásil-li se zaměstnanec k činné službě do 2 měsíců po vyhlášení tohoto dekretu, ačkoliv nejpozději v poslední den této lhůty nedovršíl ještě věkovou hranici platnou pro přeložení do výslužby bez průkazu nezpůsobilosti, obdrží odškodnění podle písm. A pouze do účinnosti tohoto dekretu. Po té době se má za to, že souhlasí s tím, aby na místě všech nároků vyplývajících ze služebního (pensijního) poměru pro něho a jeho příslušníky bylo mu poskytnuto odbytné ve výši dvojnásobku jeho pensijní základny.

C. Zaměstnanec se sice přihlásil k nastoupení činné služby, nebyl však uznán způsobilým ke službě, dovršíl věkovou hranici, zemřel.

Zaměstnanec se posuzuje podle písm. A:

aa) do dne účinnosti dekretu, nebyl-li uznán způsobilým ke službě,

bb) do dne, v němž dosáhl zákonného nároku na plné výslužné, dovršíl-li nejpozději do 2 měsíců ode dne vyhlášení dekretu věkovou hranici platnou pro přeložení do výslužby bez průkazu nezpůsobilosti,

cc) do dne umrtí,

a od té doby pak přísluší mu (pozůstalým po něm) bez zvláštního aktu o přeložení do výslužby pravidelné odpočívne (zaopatřovací) platy.

Zaměstnanec, jenž podle písm. bb) vstoupil do výslužby, může být na vlastní žádost podle platných předpisů povolán do činné služby (reaktívován).

D. Zaměstnanec byl popraven, usmrčen, zemřel ve vazbě a pod.

Byl-li zaměstnanec popraven, usmrčen nebo zemřel-li ve vazbě (zajištění nebo v příčinné souvislosti s pracovním příkázáním — zasazením), pokud se týče po propuštění (zajištění), avšak předčasně v pravděpodobné příčinné souvislosti s vazbou (zajištěním nebo s pracovním příkázáním — zasazením), patří vdově od prvního dne měsíce následujícího po dni manželova úmrtí vdovská pense (zaopatřovací plat) ve výši 100% jeho pensijní základny, ne však méně než 15.000 K. Vdově po pozivateli odpočívne (zaopatřovacího) platu patří jako vdovská pense (zaopatřovací plat) v těchto případech odpočívny (zaopatřovací) plat, který příslušel jejímu manželovi. Vdově po zaměstnanci, který byl popraven, usmrčen, zemřel ve vazbě a pod. před 1. lednem 1944, t. j. přede dnem účinnosti platových novel č. 15 až 19/1944 Sb., přísluší od 1. ledna 1944 vdovská pense (zaopatřovací plat) ve výši 100%ní pensijní základny podle sazeb uvedených platových novel.

7. V případě podle písm. g) se přiznají odpočívne (zaopatřovací) platy tak, jako kdyby k jejich zřátě, odnětí nebo snížení, pokud se týče zkrácení jejich výplaty nebylo došlo.

8. V případě podle písm. h) se nově upraví nebo vyměří služební, pokud se týče odpočívne

(zaopatřovací) platy, při čemž se doba ztrávená v československých legiích zhodnotí podle předpisů platných před 30. zářím 1938.

9. V případě podle písm. ch) se poskytne přiměřené odškodnění, při čemž se použije obdoby ustanovení bodu 1 až 8.

(2) U zaměstnanců neznámých je zastavit služební, pokud se týče odpočívne platy koncem měsíce, v němž uplynuly dva roky od doby, kdy se stali neznámými, leč že by měly býti tyto platy zastaveny již dříve z jiných zákonných důvodů. Po zastavení platů je osobám, jimž by příslušely po neznámém v případě jeho úmrtí zaopatřovací platy, pokud nebudou účastny vojenského nebo podobného zaopatření, vypláceti až do doby prohlášení za mrtva zálohu na tyto platy. Pokud u neznámých zaměstnanců již uplynula dvouletá lhůta uvedená v prvním odstavci, je služební (odpočívne) platy zastavit koncem měsíce, v němž tento dekret nabude účinnosti.

(3) V případech uvedených v § 5, písm. f) a g) se započítá na odškodnění, jež se poskytne podle tohoto dekretu, veškeré příjmy plynoucí nebo poskytnuté z důvodu služebního poměru nebo se zřetelem na něj, jakož i příjmy ze soukromé výdělečné činnosti konané po odchodu z činné služby. Příjmy plynoucí z příkázání podle vládního nařízení ze dne 4. května 1942, č. 154 Sb., jímž se činí některá opatření o řízení práce, se započítávají částkou přesahující částku 12.000 K ročně a šlo-li o příkázání mimo území býv. Protektorátu částkou přesahující částku 24.000 K ročně.

(4) V případech zvláštního zřetele hodných, zejména upadl-li zaměstnanec (jeho pozůstalí) do bída, těžké nemoci nebo pozbyl-li způsobilosti k výdělku nebo jeví-li se to nutné v zájmu odstranění nesrovnalostí, pokud se týče tvrdostí, možno přiznati kromě odškodnění podle předchozích odstavců buď další jednorázové peněžité odškodnění neb jiné vyšší odškodnění.

§ 7.

Přiznání odškodnění podle tohoto dekretu je vyloučeno, jestliže zaměstnanec pokud se týče ostatní oprávněné osoby nejsou v ohledu státní a národní spolehlivosti bezúhonní.

§ 8.

(1) Odškodnění se poskytne na písemnou nekolikovanou přihlášku, kterou nutno podati nejpozději do konce června 1946 u služebního úřadu příslušného podle nynějšího služebního upotřebení zaměstnance. Zaměstnanci ve výslužbě jakož i bývalí zaměstnanci podají při-

hlášku u svého posledního osobního úřadu (jeho nástupce) a není-li tohoto úřadu, u úřadu, jehož likvidující orgán zařizuje (zařizoval) výplatu odpočívne platů (úřad vyplácející). Zaměstnanci, kteří vystoupili nebo byli propuštěni ze služeb ústředních později zrušených úřadů, podají přihlášku u ministerstva financí, zaměstnanci, kteří vystoupili nebo byli propuštěni z odborných služeb podřízených zrušeným ústředním úřadům, u zemských finančních ředitelství. U téhož úřadu podají přihlášku i pozůstalí po zaměstnanci. Lhůta je dodržena, jestliže přihláška byla v této lhůtě odevzdána poštovní dopravě. Žádosti, návrhy a stížnosti sledující odškodnění, které byly podány před účinností dekretu (§ 14) nelze pokládati za přihlášku ve smyslu tohoto dekretu, není-li návrh náležitě vystižen.

(2) Zmeškání lhůty uvedené v odstavci 1, jakož i lhůty uvedené v § 6, odst. 1, č. 6, písm. B může v odůvodněných případech prominouti příslušný ústřední úřad v dohodě s ministerstvem financí.

(3) V přihlášce je třeba označiti přesně druh a objem utrpěné škody, uvést všechny podstatné okolnosti rozhodné pro posouzení případu, připojiti písemné doklady a nabídnouti důkazy. V případech podle § 5, písm. f) a g) je uvést též výši příjmů z prostředků veřejných a z výdělečné činnosti ve smyslu § 6, odst. 3.

§ 9.

(1) Ústřední úřad posoudí, jsou-li splněny předepsané předpoklady pro odčinění podle § 2, odst. 2. O způsobu a výši odškodnění rozhodne i v těchto případech úřad k tomu podle dalších ustanovení příslušný.

(2) O odškodnění v případech podle § 2, odst. 4, jakož i podle § 6, odst. 1, č. 9 a § 6, odst. 4 rozhodne příslušný ústřední úřad v dohodě s ministerstvem financí a vnitra. Ukáže-li se toho potřeba, může ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem vnitra a nejvyšším účetním kontrolním úřadem vydati o odškodněních v těchto případech všeobecné závazné směrnice.

(3) Jinak rozhoduje o odškodnění

a) u zaměstnanců státních a u učitelů podle zákona učitelského příslušný osobní úřad, u poživatelů státních odpočívne (zaopatřovacích) platů úřad uvedený v § 8, odst. 1, věta druhá, u bývalých zaměstnanců uvedených v § 8, odst. 1, věta třetí ministerstvo financí pokud se týče zemské finanční ředitelství

b) u zaměstnanců svazků územní samosprávy příslušný zemský národní výbor,

c) u zaměstnanců ostatních korporací veřejného práva a nadací příslušný státní dohládací úřad; tento úřad může své oprávnění přenést na podřízenou korporaci veřejného práva s dozorní pravomocí.

§ 10.

Předpisy o součinnosti státních úřadů (organů) finanční správy ve věcech pensijních zůstávají nedotčeny.

§ 11.

Z rozhodnutí podle tohoto dekretu lze se odvolat do 15 dnů u úřadu, jenž rozhodl v I. stolici, k ústřednímu úřadu. Lhůta počíná dnem následujícím po doručení rozhodnutí; počátek a běh lhůty se nestaví nedělemi nebo státními uznanými svátky a památnými dny. Pripadne-li na ně konec lhůty, pokládá se nejbližší den pracovní za poslední den lhůty.

§ 12.

Zaměstnanec, který, uprchnuv do ciziny, tam vstoupil do služeb československé republiky (jeho pozůstalým), poskytne se odškodnění podle tohoto dekretu do doby, kdy zaměstnanec do těchto služeb vstoupil; po té době jen potud, pokud odškodnění podle to-

hoto dekretu je pro zaměstnance (jeho pozůstalé) příznivější, nežli práva a nároky vyplývající z uvedených služeb.

§ 13.

Podle zásad tohoto dekretu jest obdobně postupovati i ohledně odškodnění poživatelů darů a pensí z milosti a odpočivných (zaopatřovací) platů povolených podle volné úvahy.

§ 14.

Tento dekret nabývá účinnosti prvého dne měsíce následujícího po vyhlášení; provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

David v. r.

Gottwald v. r.

Široký v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Ursíny v. r.

gen. Svoboda v. r.

Dr. Ripka v. r.

Nosek v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Stránský v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Duriš v. r.

Dr. Pietor v. r.

gen. Hasal v. r.

Hála v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Procházka v. r.

Majer v. r.

Dr. Clementis v. r.,

tiež za ministra Masaryka

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Lichner v. r.